

NY PSYKIATRI BISPEBJERG

Udklip af fasebog for Landskabsarkitektur

Bilag til Regionsrådsmødet den 24. oktober 2017

2.1 INTRODUKTION

2.1.1 BESKRIVELSE AF LANDSKABSPROJEKTET

Fremtidens psykiatriske hospital på Bispebjerg er et hus med stor vægt på en god relation mellem bygning og landskab. En bygning som er godt indpasset i konteksten. En tæt relation mellem inde og ude, gode dagslysforhold og tilgængelighed til uderum har gjort udslaget for bygningsstrukturens overordnede placering og disponering på grunden.

Vi har i udarbejdelsen af Ny Psykiatri Bispebjerg således forholdt os til det historiske anlægs rytme, karakteren i Bispebjergparken samt lokalplanen og helhedsplanens intentioner omkring en bebyggelsesstruktur, som integrerer sig i landskabet og dets gennemgående grønne bånd.

Den historiske akse sammenholdt med topografiens drejning omkring det nordøstlige bakkedrag, skaber en tværgående rytme af landskabsbånd, som løber ret og aksialt i en lamelstruktur i det historiske anlæg, men opblødes og vinkles omkring den ny psykiatri Bispebjerg. Bygningerne følger på denne måde topografien i en vifteform og lader landskabet strømme imellem bygningskroppene.

Ny psykiatri Bispebjerg har en åben karakter mod sydvest, hvor facaden er højere, og sengeafsnittene ligger på første sal for at skærme indkig og maksimere udsyn. Mod nordøst har bygningen en mere lukket karakter, og skalaen er trukket ned således, at stueetagen med sengeenhederne er eneste etage på denne side. Hospitalet lægger sig med en klar åben og inviterende karakter mod Lille Tuborgvej og med en mere tilbagetrukket karakter mod nordøst, hvor landskabet omslutter hospitalet.

- YDRE HAVERUM - TILBAGETRUKNE NÆRE UDEAREALER**

 - TERRASSER - BYGNINGSNÆRE UDEAREALER
sydvestvendt ophold
udsyn til parken
 - PARKRUM MELLEM SENGEENHEDERNE
fordybelse, ro, ophold
udsyn til grønt
- YDRE HAVERUM - OFFENTLIGE AREALER**

 - FORHAVER
 - PSYKIATRITORVET

2.1.2 OMKRINGLIGGENDE AREALER

LANDSKABSÅND

Projektets udearealer udfoldes efter en landskabsplan med varierede landskabsbånd. Landskabsbåndene skifter først og fremmest mellem to overordnede karakterer:

- 1) Parkens bånd – de naturlige landskabsbånd
- 2) Haverum – de kultiverede landskabsbånd.

Inden for hver type nuanceres landskaberne, og der opstår på denne måde en vifte af varierede landskabsbånd udfor og imellem bygningerne.

I det følgende beskrives landskabsplanens to overordnede landskabskarakterer:

PARKENS BÅND – DE NATURLIGE LANDSKABSÅND

Parklandskabet udfolder sig som kuperede græsenge med prydragræsser og engblomster i varierende nuancer. Med enggræsser som gennemgående bund skabes varierende karakterer med blomstrende arter, som maler karakteren af hvert landskabsbånd. Små bløde bakker fremhæver forskellen til de flade "kultiverede" landskabsbånd, og nye lette træer blandes med de eksisterende forskelligartede træer. Der etableres lavninger, hvor regnvandet forsinkes lokalt og vådere biotoper kan udfolde sig.

Parkens landskab udgør et naturpræget og ufriseret naturrum og bliver et mentalt sundhedsfremmende landskabeligt pauserum. Landskabet strækker sig mellem psykiatriens bygningskroppe og gennemstrømmer således bygningsanlægget, der indefra vil opleves som omsluttet af det grønne. Fra hospitalets gennemgående hovedstrøg er der kig til den grønne park, og man vil genfinde parken i de naturprægede uderum inden for bygningens perimeter i udendørs venterum, personalehaver og aktivitetshaver. Igennem hele hospitalet finder man således fantastiske kig til det grønne parklandskab.

DE YDRE HAVERUM – DE KULTIVEREDE LANDSKABSÅND

Imellem de åbne og mere naturligt voksende landskabsbånd ligger psykiatriens bygningskroppe. Udfor hver bygningskrop etableres en 'forhave', som bidrager til at skabe imødekommenhed og behagelige, varierede oplevelser ved ankomsten til området og Psykiatritorvet ad Lille Tuborgvej.

Fælles for haverne i disse mere kultiverede landskabsbånd er, at udearealerne her er præcist bearbejdede og iscenesætter varierede, landskabelige oplevelser af mere urban og intim karakter. Haverne spænder fra indre patienthaver, hvor det kultiverede består i præcise blomsterbede med krydderurter og lette græsser, og mindre flerstammede træer, til tematiserede oplevelser i de offentlige haver langs Lille Tuborgvej. Hver "forhave" har sin egen fortælling som tager udgangspunkt i årstidsvariation og genkendelighed.

SAMMENHÆNG TIL DET ØVRIGE BISPEBJERG OG PROJEKTET FOR AKUTHUSET

Bispebjerg hospitalspark har sine formmæssige rødder i den engelske landskabshave, med et grønt, åbent parkrum i græs, og store fuldkronede solitære træer. De nye hospitalsprojekter placeres som bygningsvolumner i dette samlede landskab.

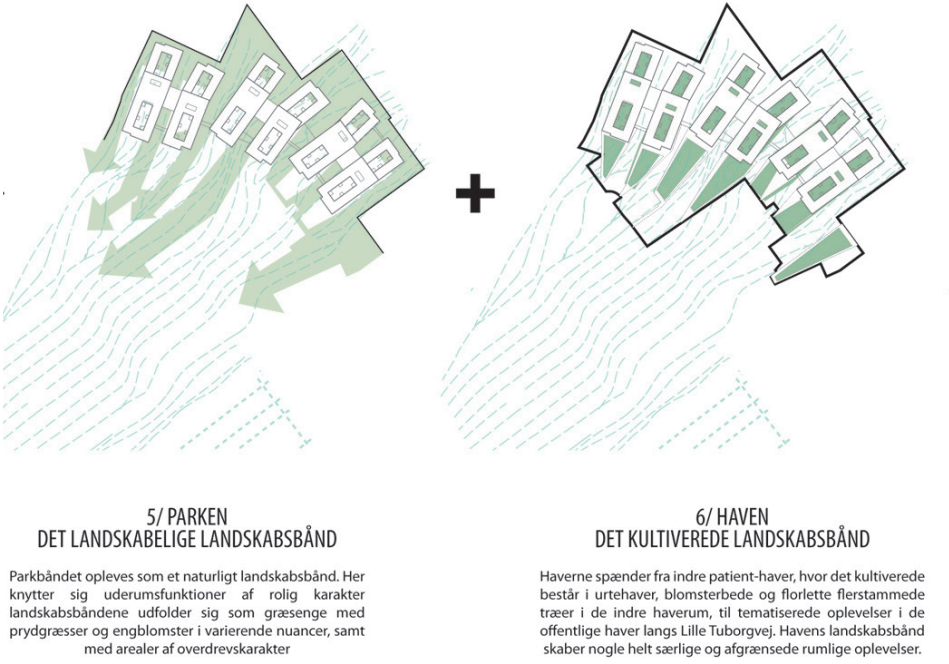
Landskabet bindes sammen af tværgående landskabsbånd, som med et formmæssigt og materialemæssigt slægtsskab søger at usynliggøre entreprisegrænserne mellem de forskellige projekter. Græssfladerne underinddeles ved klippeskel, der skaber højt naturgræs i nogle områder og klippet plæne i andre.

Mod sydvest møder Psykiatrhospitaltes landskabsbånd det øvrige parkområde, og bliver til stier som fører besøgende rundt i landskabet omkring det nye akuthus, . Her sammenflettes beplantningen, og stierne mødes, så hele området sammenbindes både fysisk og rumligt.

Bagved den nye psykiatri mod nordøst afsluttes landskabsbåndene i en tætbeplantet skovryg, og her skabes et roligt tilbagetrukket parkrum, som primært tilgodeser de gode og grønne udsigter fra sengestuerne.

MATERIALER

Som overordnet princip vil materialernes bearbejdning og detaljering være mere forfinede, jo tættere landskabsrummet er på bygningen. Det ydre landskab vil være i en større skala og med et mere enkelt udtryk, end det indre.

REFERENCEFOTOS GRÆSENG MED FELTER AF BLOMSTRENDE URTER

2.2.3 INDRE HAVERUM

INDRE HAVERUM

I bebyggelsen findes ydermere en række indre haverum. Disse er udformet som uformelle grønne rum til udendørs aktiviteter, besøg, samtale, venterum og personalepauser.

De indre haverum danner pejlemærker, og således er der i bevægelsen gennem bygningen udsyn til disse grønne rum, og sammenhængen til det øvrige landskab. Samlet set udgør de indre gårdhaver bygningens grønne lunger – grønne åndehuller, hvor lys, luft, udsyn til natur bidrager til at skabe gode rammer om patienten – og et inviterende miljø for personale og besøgende.

De indre haverum bygges op med et beplantet bakkemotiv hvori en kanter af vertikale trælister skærer sig ind for at give plads til en opholdsterrasse. Bakken giver en rummelig dimension i haverummet og er sammen med beplantningen med til at skærme besøgende på terrasserne.

Enkelte træer i de indre haverum er lyst op af uplights for at iscenesætte og skabe en dragende stemning og skærpe opmærksomheden på de grønne rum.

De nordligeste haverum ligger ved hvert afsnits træningsrum og her er haverummet tænkt som en aktivitetshave hvor man har mulighed for at rykke træningen ud.

Beplantningen i de indre haverum har et slægtsskab med det øvrige landskabelige engmotiv, med høje græsser blandet med grupper af stauder. Den høje urteagtige beplantning er til at kigge på, og ikke bevæge sig rundt i. På denne måde søges der antydnet, hvor det er oplagt at opholde sig, ligesom dette også gælder det store englandskab udenom Psykiatrihospitalet.

Alle terrasser i de indre haverum befastes med 60x60 cm betonfliser, som det er overordentlig vanskeligt at fiske op og kaste med.

REFERENCER BEPLANTNING I DE INDRE HAVERUM BYGNING 52 OG BYGNING 53

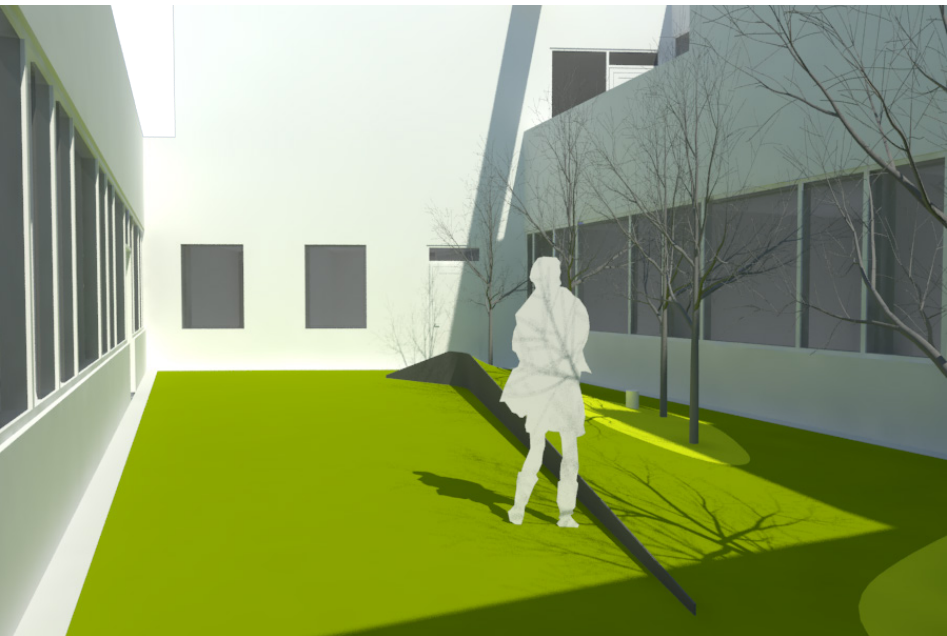
PLAN - INDRE HAVERUM BYGNING 52

INDRE HAVERUM - AKTIVITETSHAVERNE

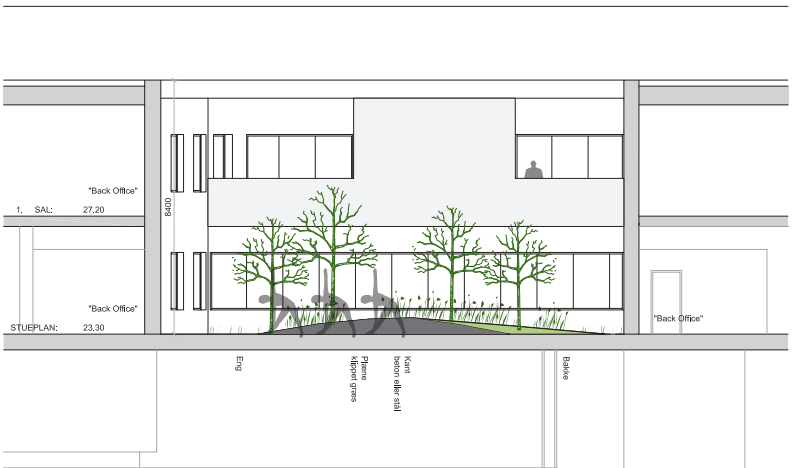
De bagerste indre haverum ligger i umiddelbar forbindelse til aktivitetsrummet, og kan dermed benyttes til at rykke træning eller behandling udenfor. Haverummet har derfor et større område med klippet græs, som skærmes af en lille bakke med høje græsser og mindre træer.

INDRE HAVERUM - PERSONALEHAVERNE

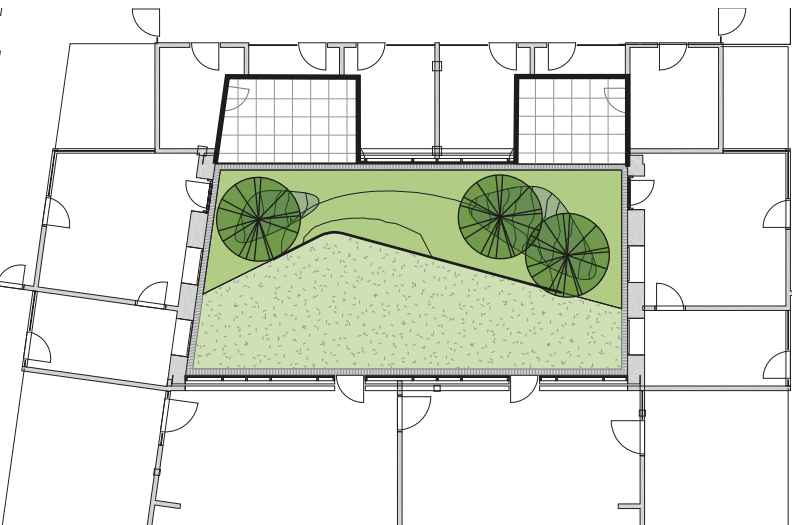
I personalebasen er et indre haverum, hvor der skabes mulighed for at trække luft udenfor, på en lille terrasse. Haverummet er først og fremmest en prydhave, til at beskue indefra, og der lægges vægt på årstidsvariation i beplantningen.

RENDERING AF AKTIVITETSHAVE - INDRE HAVERUM BYGNING 52 OG 53

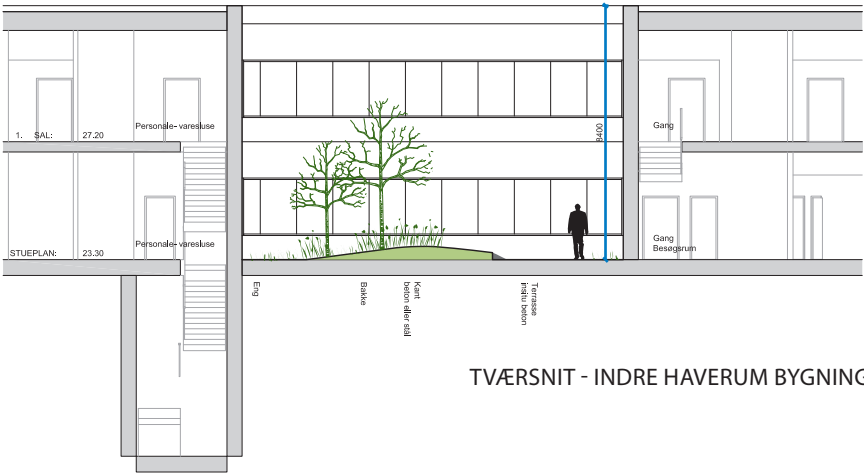
TVÆRSNIT AF AKTIVITETSHAVE - INDRE HAVERUM BYGNING 52

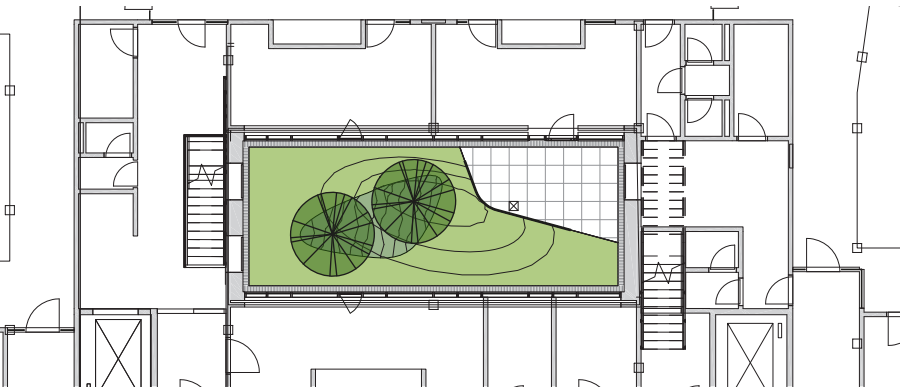
PLAN AF AKTIVITETSHAVE - INDRE HAVERUM BYGNING 52

RENDERING PERSONALEHAVE BYGNING 52 OG 53

TVÆRSNIT - INDRE HAVERUM BYGNING 52

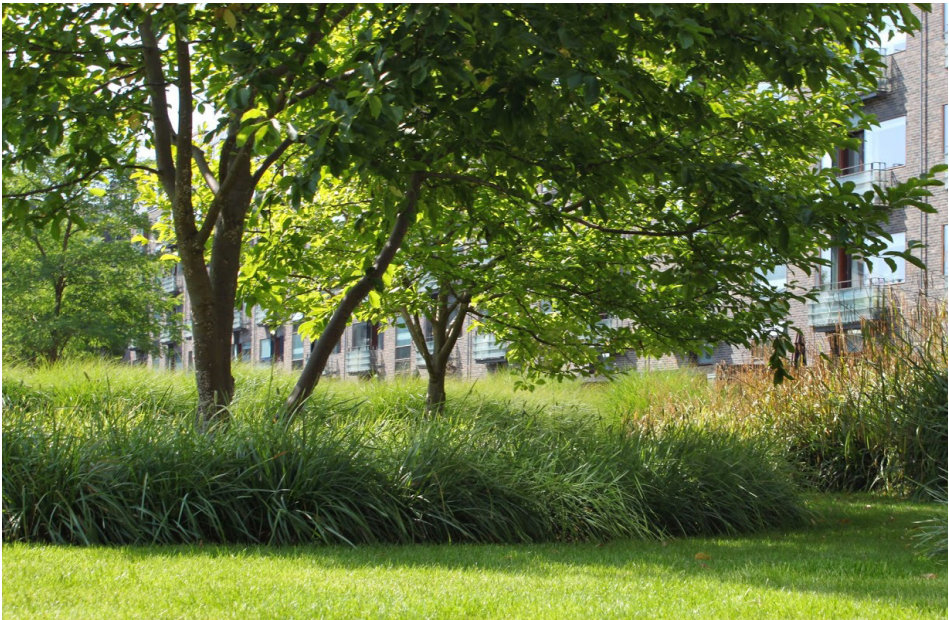
PLAN - INDRE HAVERUM BYGNING 52

OPHOLD VED ECT-AFSNIT OG AUDITORIE

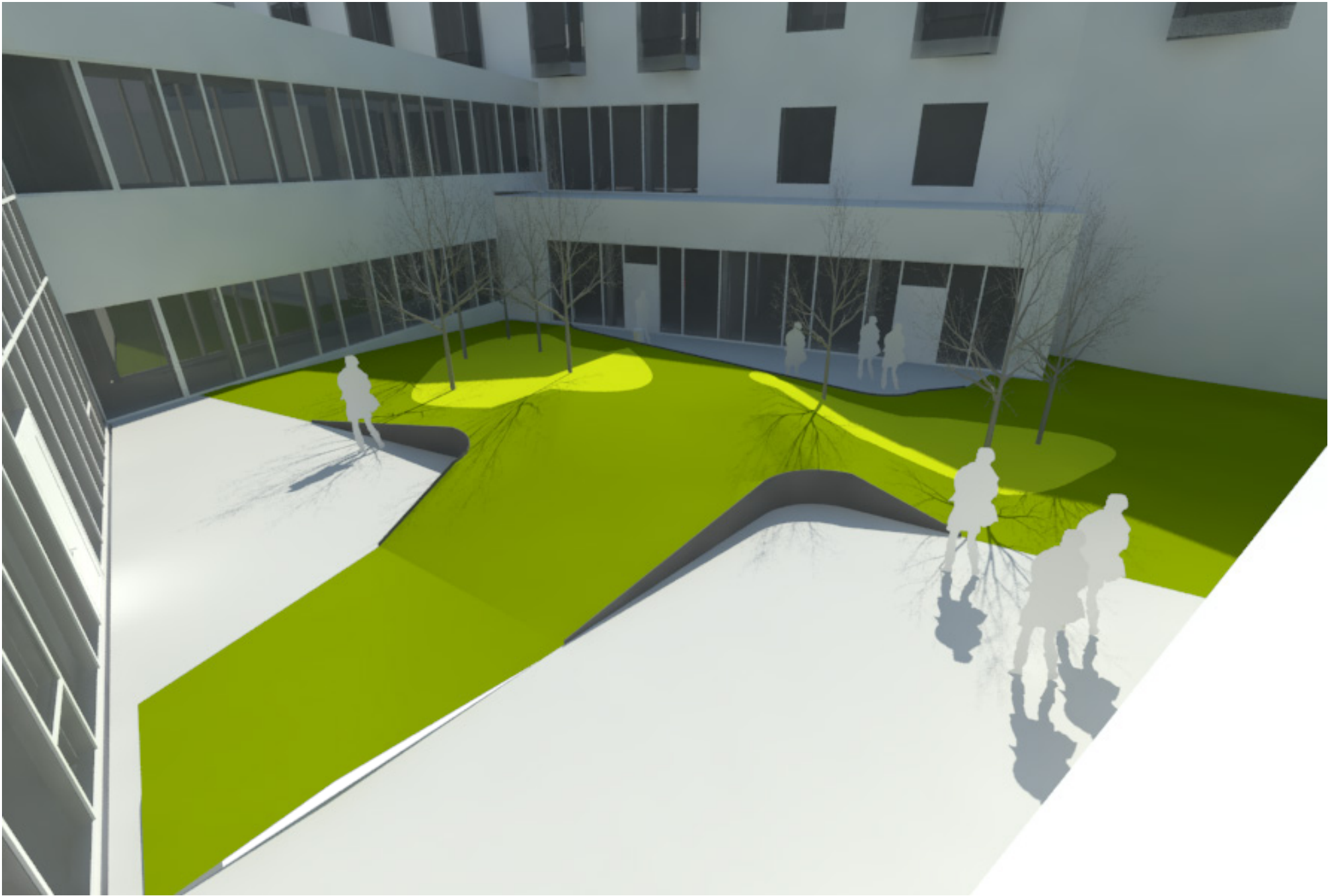
I direkte sammenhæng med ECT-afsnittet og auditoriet skabes der terrasser til ophold. Herudover er der også en terrasse for personalet i forbindelse med personalebasen.

Mellem terrasserne skabes der et bakkemotiv så der skærmes for udsyn mellem terrasserne ved ECT-afsnittet og auditoriet som ligger 60cm under terrasserne ved ECT-afsnittet. I bakken skærer kanter af vertikale trælister sig ind for at give plads til terrasserne.

Disse opholdsrum ligger i direkte forbindelse med det omkringliggende landskabsrum og beplantningen her er derfor enggræs med felter af biotopplantninger. Mellem terrasserne er der træer med forskellige karakter for at skærme yderligere mellem terrasserne.

REFERENCER TIL BEPLANTNINGSUDTRYK VED ECT-AFSNIT OG AUDITORIE

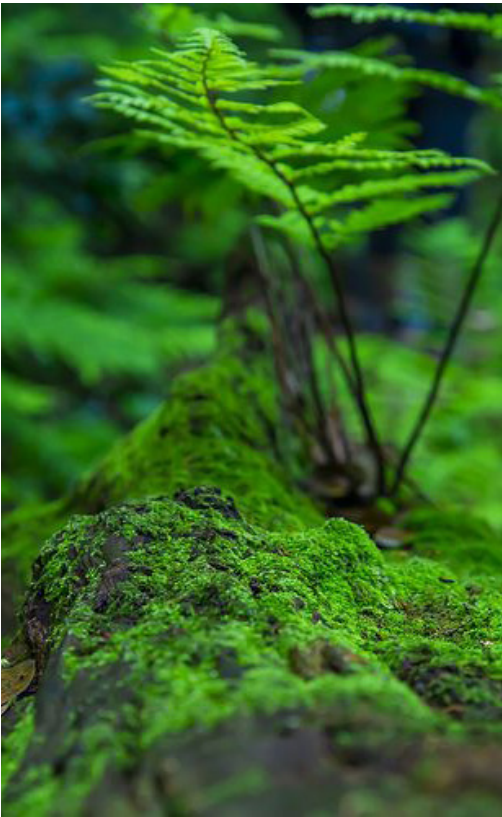
RENDERING AF AKTIVITETSHAVE - INDRE HAVERUM BYGNING 52

INDRE HAVERUM - BYGNING 51, VENTERUM VED ÅBENT MODTAGE AFSNIT

De to indre haverum i bygning 51 adskiller sig fra de øvrige i bygning 52 og 53 ved, at ligge meget dybt nede i bygningen. Der er derfor ikke de samme muligheder for beplantning på grund af den konstante skygge. De to indre haverum i bygning 51 ligger ved akutmodtagelsens, og fordeler sig på et venterum til akutmodtagelsen, og en

Haverummene er her tre etager dybe og vil opleves som svale og skyggefulde. Her er det muligt at skabe en helt særlig identitet og et interessant miljø med mosbeklædte flader, og bregner og enkelte stauder på bakkerne.

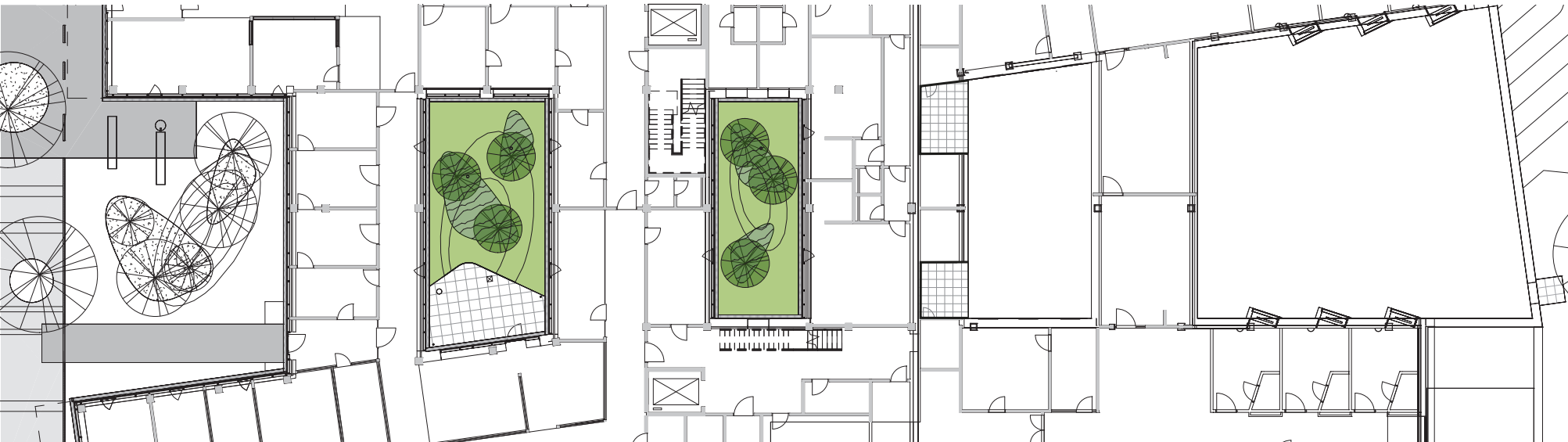
Et spinkelt træ, som sydbøg (nothofagus antarctica), med bittesmå blade og sin lidt skæve vækst, kan understrege den specielle stemning i disse rum, og give rummene karakter.

REFERENCER TIL BEPLANTNING I INDRE HAVERUM BYGNING 51

LÆNGDESNIT - INDRE HAVERUM BYGNING 51

PLAN - INDRE HAVERUM BYGNING 51

PATIENTHAVER

De indre patienthaverum opleves som bygningsintegrerede haverum – et brugbart og grønt åndehul i sengeenheden. Der er ikke generende indkig fra andre enheder, og haven tilhører kun afsnittets egne beboere, som kan tilgå haven frit døgnet rundt.

Patienthaverne rummer en opholdszone, en grøn havezone, samt en befæstet aktivitetszone. Herudover er der en lille niche, afskærmet med panelhegn monteret på bygningen, til ophold ved det skærmede afsnit. Et rum med en samlende belagt flade, som giver plads til at sidde samlet til bords, til fysiske aktiviteter som for eksempel boldspil eller et spil skak under åben himmel. Der vil være plads til at sidde selv ude i de grønne øer, eller sidde flere sammen og få følelsen af ’at høre til’ i de fælles opholdszoner.

Rundt langs kanten etableres i niveau med belægningen grønne bede. Bedene skaber en grøn ramme for ophold som centrerer om det flerstammede lette træ i et hævet bed. De hævede bede tippes så den højeste kant er ind mod midten af rummet og der skabes et spil i rummeligheden når man bevæger sig ned gennem patienthaven.

Udformningen af haven skaber lommer for forskellig brug, fra den overdækkede opholdszone ved udgangen, til den åbne opholdszone omkring træet og de øvrige beplantede bede. Afdæmpede sanseindtryk og behagelig taktilitet overvejes nøje i udvælgelsen af arter og materialer, og vi håber at patienterne får medejerskab over blomsterbed og urtehave.

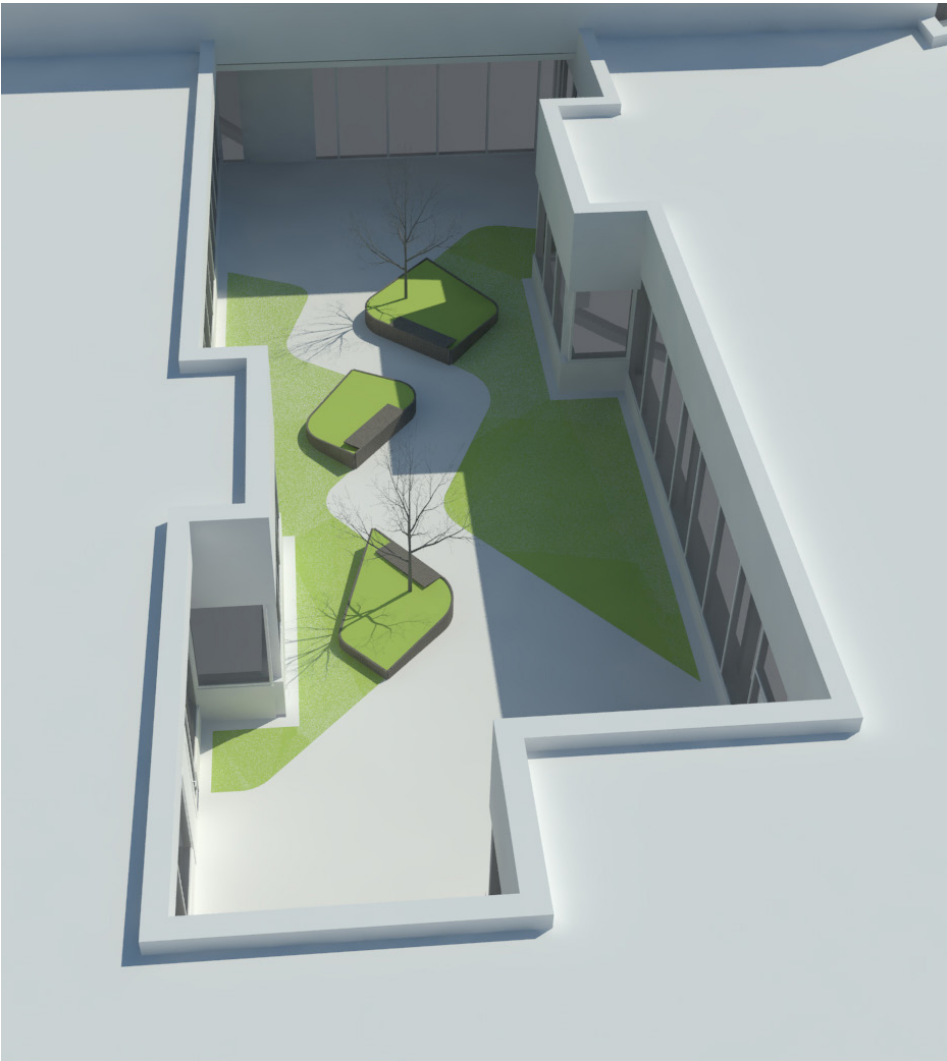
Ved det åbne patientafsnit i bygning 51 findes der en patienthave der afviger fra de øvrige patienthaver. Her er det muligt for patienterne at trække ud på en flisebelagt terrasse og få noget frisk luft. Terrassen ligger ud mod lille Tuborgvej og er skærmet af en middelhøj bøgehæk som vil skærme året rundt.

Der arbejdes altid med beplantninger som ikke er giftige og som blomstrer skiftevis over hele året, så man oplever haven forvandles med årstidernes skifte.

Både patienthaver, bygningsnære uderum og de ydre haver kan aktiveres som et led i behandlingen, hvor samtale med patienter kan foregå i det fri, men især i patienthaverne fokuseres på umiddelbare sanseelementer - at dyrke, smage og dufte, føle og se vinden i blade, iagttage fugleliv mv.

BELÆGNING

Patienthaver befæstes med lys insitu-støbt beton, som skaber en jævn, funktionel flade. I alle indre gårdhaver findes mindst to afløb, som kan lede vand væk fra haven.

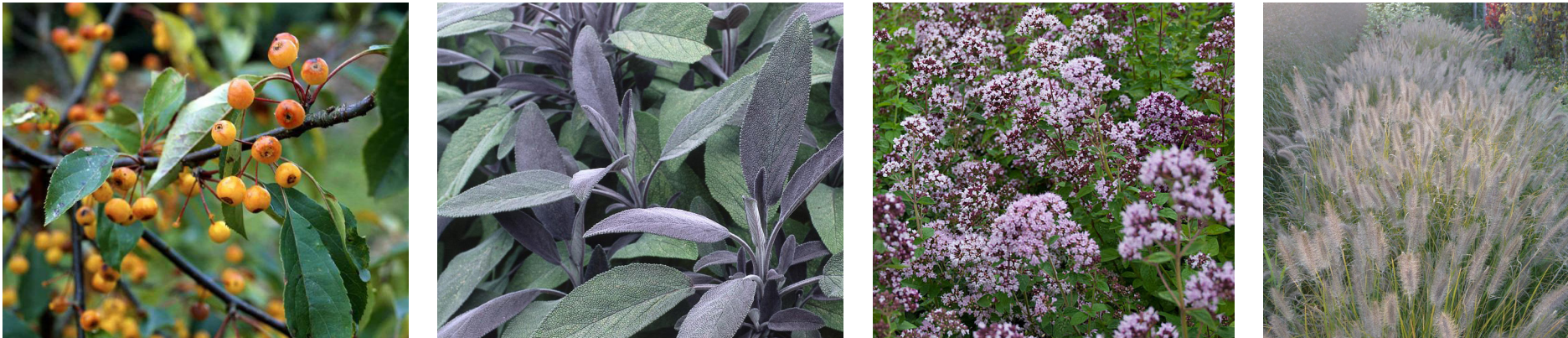
RENDERING PATIENTHAVE

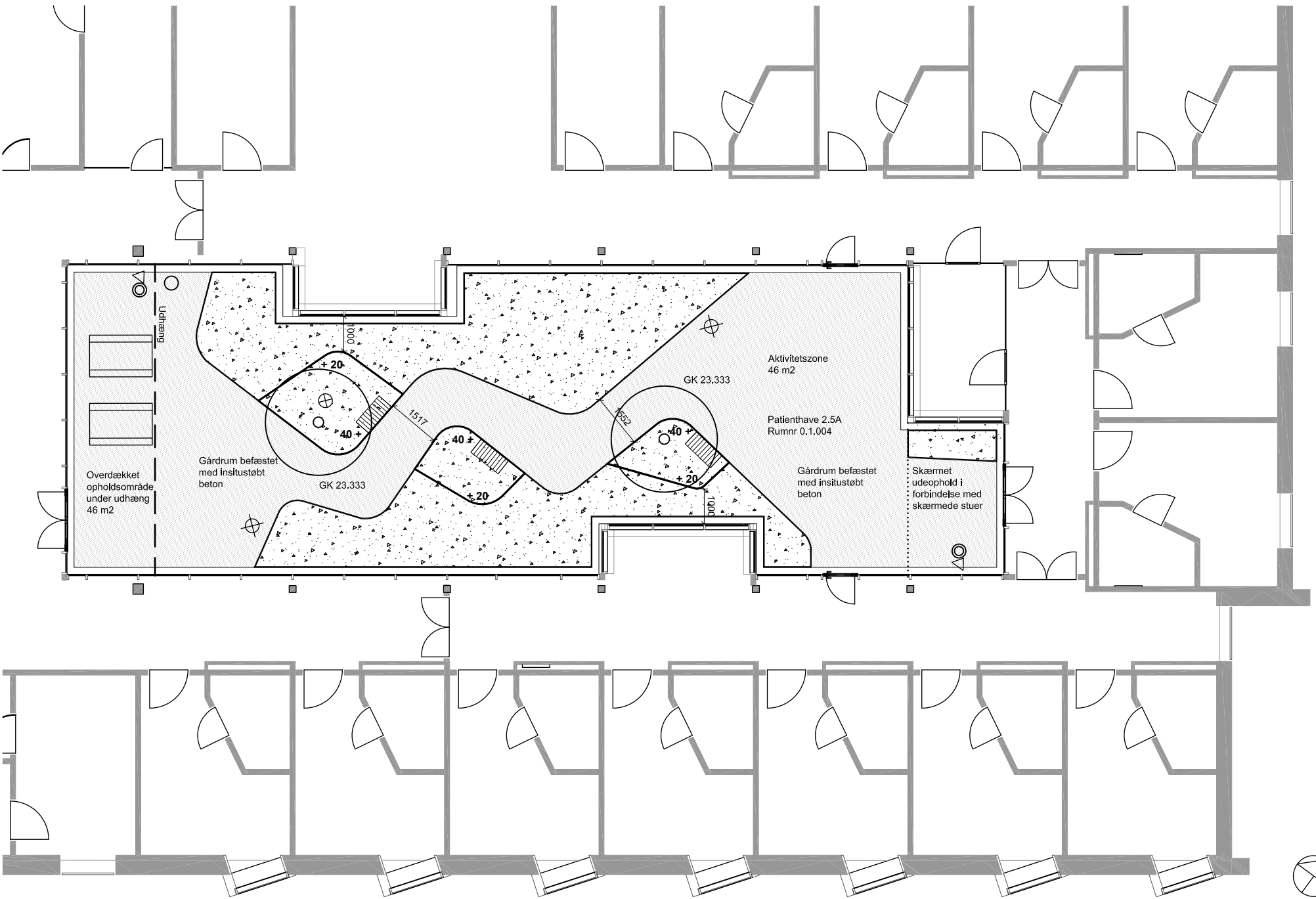
RENDERING PATIENTHAVE

BEPLANTNING
Beplantningen findes i bede i niveau med belægningen og i tippede hævede bede som er kantet af vertikale trælister der med tiden vil patinere og få en varm sølvgrå glød. På de hævede bede gives der mulighed for uformelle opholdsmuligheder rundt om i patienthaven.

Patienthaver på dæk omfatter nederst en membran, som beskytter tagdækket. Højbede forsynes derudover med måtter som holder på vand og næringsstoffer.
Træer forankres med rodankrer monteret på højbedets kanter. Der bliver således ikke synlig opbinding. Hvor der er træer profileres jorden så der opnås et dybere vækstlag.

REFERENCER TIL BEPLANTNING I PATIENTHAVERNE

PLAN PATIENTHAVE I BYGNING 52, STUE